

Flandra ESPERANTO

TIJDSCHRIFT VOOR ESPERANTO - ONDERWIJS EN - PROPAGANDA

Verschijnt maandelijks
Dertiende jaargang
Nummer 8-9 (146-47)
AUG.-SEPT. 1946

Vertegenwoordiger in Nederland :
NEDERLANDA ESPERANTO-CENTRO
Diergaardesingel 96, Rotterdam-C
Girorekening : 272818 van N. E. C.

FLANDRA ESPERANTO-INSTITUTO v.z.w.
Redactie en Administratie :
Pieter van Humbeekstraat 3, Brussel-West
Postrekening : 326851 van F. E. I.

5 fr.; 's jaars 60 fr. 5 fr.; jarabono 60 fr.
Steuabonnement 100 fr. Subtena abono 100 fr.
Voor Nederland 4 fl. Por Nederlando 4 fl.
Overige landen 75 fr. Ceteraj landoj 75 fr.

In het Juninum-
van « De Trekker », het
orgaan van de Vlaam-
sche Jeugdherbergcen-
trale, lezen we, in een
artikel van Leo Meilink,
secretaris van de Neder-
landsche JHC, o. a. :
« Dank zij ons jeugd-
herbergwerk, dat langzamerhand met een
wijd JH-net de wereld omspant, en dank
zij de vriendschappelijke geest van weder-
keerig begrijpen die daar heerscht, hebben
we dit bezoek van land tot land, dit trek-
ken van volk tot volk mogelijk kunnen
maken. De legers bestemd ter oorlogvoe-
ring worden gedemobiliseerd; voor hen
bestonden geen grenzen. Welaan, onze
legers der vriendschap treden aan; zij
erkennen nog minder de grenzen. Zoo
gaan de slagboomen der douaniers voor
ons omhoog... »

Voorwaar, het is een prachtig werk de
jeugd eigen nationale waarden te leeren
waarderen, en tevens internationaal
jeugdcontact tot stand te brengen. Meer
dan wie ook, voelen wij voor dergelijk
streven, want we zijn de meening toege-
daan, dat de onderdanen van verschil-
lende landen, die elkaar in hun jeugd goed
hebben leeren kennen, er niet meer toe te
bewegen zijn elkaar uit te moorden. Een
dicht net van vriendschapsbanden, dat de
jonge menschen van de verschillende lan-
den verbindt en de aarde omvat, houden
we voor de echtste waarborg voor den
vrede.

Prachtig werk dus, dat der JH, maar,
het moet ons van het hart : **onvolledig!**
Want, al gaan de slagboomen der douane
voor onze trekkers omhoog, ze zullen op
de taalgrenzen stuiten! En deze zijn geen
fictie : ze worden niet door de internatio-
naal gevalideerde trekkerskaart uit den
weg geruimd!

Het is er dhr. Meilink, en al wie zich
met hem dienaangaande verdienstelijk
maakt, niet zoozeer om te doen de licha-
men, dan wel de geesten en harten nader
tot elkaar te brengen. Hij zegt het over-
gens zelf : « Wij gaan op weg, niet alleen
terwille van het vreemde land dat roept,
niet alleen terwille van het nieuwe en
boeiende landschap dat ons wacht, niet
alleen terwille van de andere en toch zoo
verbonden cultuur en levensstijl die ons
trekt, maar meer dan al deze dingen willen
we de hand reiken aan alle vrienden, die
elkaar treffen zullen in den kring, in de
jeugdherberg : wij willen die band van
vriendschap gaan vlechten, die de wereld
eens in vrede zal samenbinden. »

Deze woorden zijn ons als 't ware uit
het hart gegrepen, en juist daarom zeg-
gen we : ja, elkaar de hand reiken op uwe
tochten in den vreemde, dat kunnen jullie
nu, trekkers van hier en elders, **maar dat
volstaat niet!** Daarmee komen jullie maar
halfweg! Neen, het volstaat niet, als jullie
daarbij, ofwel doofstom blijven voor elk-
ander, ofwel met een klad vreemde-talen-
kennis en veel mimiek die band gaat
trachten te smeden. Als jullie, inplaats van
de moeilijkheid van het talenprobleem
allerleerts link onder de oogen te zien,
deze moeilijkheid gaat trachten te omzei-
len, dan zal het met jullie streven vergaan,
als met dat van zoovele bewegingen, die
wel van goeden wil waren, maar toch
den weg naar het internationaal contact
niet wisten te vinden. En dat zouden ook
wij betreuren! Om die band te smeden,
hebben jullie nog wat anders nodig dan
jeugdherbergen op den weg, en trekkers-
bons op zak, namelijk **de internationale
taal.**

Wij zeggen de internationale taal, en
niet drie-vier. Veeltaligheid, vergeet het

DE GROOTE TREK ?

niet, is een palliatief. Wat doet een
Fransch trekker met zijn taal in Engeland,
en omgekeerd? Wat doet hij die Fransch
en Engelsch kent met zijn talenkennis in
Duitschland? En hij die Fransch, Engelsch
en Duitsch kent met zijn reeds enorme lin-
guïstische capaciteit in den Balkan? De
kennis van enkele talen stelt hem in de
mogelijkheid contact te krijgen met de
jeugd van bepaalde volken, maar de jeugd
van alle landen bereikt hij zoodoende
noot.

Daarbij zal **echte** veeltaligheid wel al-
tijd het voorrecht blijven van een heel
kleine minderheid. Verder dan tot de **be-
vredigende** kennis van één taal, buiten het
eigen idioom, brengt 95 t. h. van onze
menschen het niet. Het is een feit, dat
minder gecultiveerden gemakkelijk bewe-
ren een taal te kennen, omdat ze slechts
een heel vaag begrip hebben van wat het
« kennen » van een taal eigenlijk omvat.

nimum van inspanning en met een maxi-
mum van doelmatigheid, de doofstomheid
opheffen zal waaronder ze gebukt gaat.
Het argument, als zou deze oplossing —
de eenige afdoende, de eenig logische —
geestelijke verarming beteekenen, is niet
steekhoudend. Nu we toch Meillet reeds
hebben aangehaald, zullen we deze onbe-
twiste sommiteit verder in den arm nemen;
hij zegt dienaangaande : « Het aanleeren
van een taal verrijkt den geest », zegt
men, nochtans is het steeds minder waar,
dat het aanleeren van een moderne taal
geestelijke aanwinst beteekent. Naarge-
lang de beschaving naar eenvormigheid
streeft, worden de talen gedreven, door
verschillende middelen, maar volgens pa-
rallele procédés, dezelfde zaken te ver-
woorden; de begrippen zijn daarom niet
verschillend. De talen vertoonen steeds
meer de neiging elkaars « calque » te
zijn. » Verder zegt hij : « De taalstudie,

Om een taal te beheerschen, het weze
dan nog de moedertaal, zijn vele jaren van
ernstige en aanhoudende studie noodzak-
kelijk. A. Meillet, de groote Fransche lin-
guïst, zegt het treffend : « Il faut n'avoir
pas conscience des difficultés pour se ré-
signer sans trembler à écrire quelques
lignes de français. » Minder ontwikkelden
beweren zonder schroom, dat ze de mo-
derne talen onder de knie hebben. Onder
den invloed van hun — vermeende! —
talenkennis, zondigen ze schromelijk tegen
het taaleigen van hun moedertaal. Veel-
taligheid weze het voorrecht van een gees-
telijke elite, de eigen taal ten bate!

De oplossing van het talenprobleem zien
wij in het Esperanto, de tweede taal voor
ieder. En wie de taalknobbel bezit, leere
er nog zooveel talen bij als hem lust. Maar
vooreerst schenke men aan de menschen-
gemeenschap het middel dat, mits een mi-

zels beperkt tot de noodzakelijkste talen,
vergt van de gecultiveerde jeugd een
grootte inspanning, die deels een nuttiger
bestemming zou kunnen krijgen. De we-
tenschap breidt zich steeds uit, en de
jeugd die zich de principes ervan heeft
eigen te maken, heeft tijd nog krachten
te over. Al is het geestelijke voordeel, dat
taalstudie biedt, niet te versmaden, toch
hoeft dit voordeel niet te worden over-
schat; er is in de studie van de talen een
groot deel onvruchtbaar inspanning : wat
baat het te weten dat eenzelfde dier hier
chien, daar **dog** en elders **hund** heet. »

Op het einde der vorige eeuw profe-
teerde Nietzsche : « Het leeren van ver-
schillende talen vult het geheugen met
woorden inplaats van met gedachten,
maar ons geheugen kan slechts een be-
perkten inhoud opdoen... Het is de bijl
die aan de basis van ons taalgevoel wordt

gelegd, en dit ten gronde richt. De volken
die ons de beste stilisten schonken, de
Grieken en de Franschen, leerden geen
vreemde talen. Het verkeer wordt echter
meer en meer cosmopolitisch en het talen-
leeren is een noodzakelijk euvel, het zal
echter de menschheid dwingen een red-
middel te vinden; en eens mogen we een
nieuwe taal begroeten, zoo zeker als er
eenmaal luchtvaart komt. »

Met Esperanto ging deze profetie in ver-
vulling. Een taalgénie, Dr. Zamenhof,
schonk aan de menschheid zijn « Lingvo
Internacia », het embryo waaruit zich door
gebruik en **evolutie** het Esperanto ontwik-
kelde. Dr. Zamenhof wist de gemeen-
schappelijke elementen uit de Europeesche
talen tot een homogeen geheel te ver-
werken, zoodat zijn taal in het leven wor-
telt en bezwaarlijk kunstmatig kan worden
genoemd. Immers, de stam **famili** in het
vocabularium van de internationale taal
opnemen, is geen willekeur, gezien het
Spaansch familia, het Italiaansch famiglia,
het Fransch familie, het Engelsch family,
het Duitsch familie en het Russisch familia
bezit. Wie aanstoot zou kunnen nemen
aan het procédé, willen we op het hart
drukken, dat onze nationale talen niet zoo
natuurlijk zijn als de argelooze taalge-
bruiker meent, en de « kunsttaal » Esper-
anto niet zoo kunstmatig is, als oninge-
wijden veronderstellen.

« De taal, levend organisme » is een
verouderde opvatting. De moderne linguis-
tiek ziet in de taal niet meer een « natuur-
object », maar « menselijke werkzaam-
heid » (Otto Jespersen). Rabelais liep op
zijn tijd vooruit toen hij schreef : « C'est
abus de dire que ayons languaige naturel :
les languaiges sont institutions arbitraires
et convenances des peuples; les voix,
comme disent les dialecticiens, ne signi-
fient naturellement, mais à plaisir. » En om
tot Meillet terug te keeren : « We zien
overigens niet in waarom het onmogelijk
zou zijn een kunsttaal samen te stellen.
In de structuur van de zinnen, in het
samenstellen van den woordenschat speelt
de menselijke wil een beslissende rol.
Het is dwaas noch buitensporig van de
Europeesche talen het gemeenschappelijk
element te zoeken, teneinde ermee een
kunsttaal te construeeren. » En over Za-
menhof's werk velt de linguïst met wereld-
faam volgend oordeel : « Alle getheoreti-
seer is doelloos : het Esperanto functione-
neert. »

Ja, het Esperanto functionneert, en
waarop wachten onze trekkers om zich
dit prachtig middel eigen te maken? Begin
October vangt de B.N.R.O. aan met de
uitzending van zijn Esperanto-radiocursus.
Een prachtgelegenheid voor onze Vlaam-
sche trekkers om zich de lange winter-
maanden ten nutte te maken, de noodza-
kelijke kennis van de internationale taal
op te te doen, en aanstaande jaar de wer-
kelijk groote trek te beginnen !

Op de schouders van de jeugdleiders
drukt een zware verantwoordelijkheid. Zij
hebben den plicht **objectief** en **grondig** al
de problemen onder de oogen te zien die
met hun opvoedende taak te maken heb-
ben. Wij veronderstellen, misschien verkeerd-
delijk, dat bij de leiders van de VJHC
heel wat vooroordeel moet heerschen ten
overstaan van Esperanto. Immers, in « De
Trekker » vonden we nooit het woord
Esperanto vernoemd, wijl « Auberges »,
het orgaan der Waalsche zusterorgani-
satie, regelmatig en openlijk voor de inter-
nationale taal opkomt. De Vlaamsche
JH-beweging heeft o. i. hier heel wat ach-
terstand in te loopen. Moge het voor-
gaande een spoorslag zijn in die richting!
E. C.

NATIONAAL INSTITUUT VOOR RADIO-OMROEP

**BNRO ESPERANTO-
RADIOCURSUS**

BRUSSEL

Golfengte 321 M.

AANVANG : ZATERDAG 5 OCTOBER, 14.00 UUR

COMMENTAAR BIJ DEN CURSUS VERSCHIJNT REGELMATIG IN

« DE RADIO WEEK »

Officieel orgaan en programmabladd van het N. I. R.

Redactie en Administratie : FLAGEYPLEIN, BRUSSEL

OBSERVOJ

MALICO.

La perfekt eco ne estas homa, kaj neniam homa kreaĵo estas absolute perfekta. Same la homa logiko ne estas perfekta, sekve neniam homa kreaĵo estas absolute logika. Ankaŭ Esperanto estas tia.

Mia amiko, Maliculo, tre traŭte kapablas tion demonstri. Laŭ li, kamarano ja ne estas homo: kampa rano estas besto! Kaj koturno ne estas besto: ĝi ja estas urno por enmeti koton!

Mi faris al li gratulon pro la «genia» dedukto kapablo; li indignite respondis, ke li neniam gratas, kaj sekve ne estas gratulo!

Kial mi respondus ke li estas malsaga ansero? Li ja rebatus ke li ne estas ero de anso...

Kun Maliculo mi neniam plu diskutis!
PIK.

EEN EENTALIG VOORZITTER PRESIDEERT DE U. N. O.

Diplomaten zijn geen polyglotten, hebben we meer dan eens betoegd. De uitsluitend franshsprekende U. N. O.-president, Paul-Henri Spaak, is hiervan een illustratie te meer.

De «Wereldkroniek» van 9 Maart II. schrijft dienaangaande: «De U. N. O.-vergadering werd dus gepreliedert door een man die... geen woord Engelsch spreekt, ofschoon hij toch vier jaar lang deel uitmaakte van de in Londen gevestigde uitgeweken Belgische regeering...»

Toch zal men, in sommige kringen, de oplossing die het Esperanto biedt van de hand blijven wijzen, om die in de — o, zoo makkelijk te verwerven! — veelaligheid te zoeken. Waarom zou men het ook gemakkelijk maken, als het moeilijk kan?

HET «ONVERMIJDELIJK» EUVEL.

In de mededeelingen over internationale conferenties en congressen wordt doorgaans geen gewag gemaakt over de taalmoeilijkheden die dergelijke bijeenkomsten kenmerken. Immers, nog geldt de meening dat men hier met een «onvermijdelijk» euvel te doen heeft, waarin men berusten moet.

Grondige gedachtenwisseling is daar uitgesloten, en waar men niet over een uitgebreid en ingewikkeld apparaat van tolken beschikt, bereikt er de verwarring ondenkbare hoogtepunten.

HOE HET NIET MOET.

Precies zoo is het er te Oostende toegegaan volgens «Le Quotidien» van 28 Juli jl., die in een artikel: «A propos du Troisième Congrès International de la Mer», na het rapporteren over de schitterende feestelijkheden die met het congres gepaard gingen, het volgende schrijft: «Ce n'est point là qu'était cependant, nous semble-t-il, la substance du Congrès de la Mer. Ce n'est point là l'impression que nous en avons emportée, l'impression qui persistera. Elle est plus simple. Une classe d'école enfumée, une table au tapis vert, une poignée d'hommes. Ils sont venus des quatre coins de l'Europe et parlent des langues diverses. Souvent ils ne parviennent à se comprendre.»

Ontdaan van zijn uiterlijk vertoon, reduceerde dit «schitterend» congres zich tot een handjevol menschen van verschillende nationaliteit, die er slechts moeizaam toe kwam zich onderling te verstaan volgens de taalmoeilijkheden.

HOE HET WEL MOET.

Voor die geletterde heeren — «Le Quotidien» noemt ze «ces doctes messieurs» — was in die dagen wat te leeren in het naburige Blankenberge. Daar immers conferereerde de leiders van de Internationale Jeugd-Organisatie (T. J. O.). Een honderdtal knapen en meisjes, leiders en leiders van deze organisatie die alleen het Esperanto als internationale taal erkent, waren er gedurende vijf dagen in de rijksnormaalschool te gast. Voor deze afgevaardigden van zeven verschillende nationaliteiten bestonden geen taalmoeilijkheden, er waren ook geen «bevoorrechte talen» en dienvolgens ook geen «parents pauvres». In ieders mond slechts één taal: Esperanto! En het vooroordeel van menig «geletterde» heer zou er wel een flinke deuk hebben opgelopen bij het beluisteren der geanimeerde debatten in deze «kunstmatige en levenslooze» taal!

Zóó ziet de jeugd de oplossing van het talenprobleem op internationale bijeenkomsten. Ze doet het anders dan «ces doctes messieurs» Ze doet het goed!

FLANDRA ESPERANTISTO
lezen is goed.

FLANDRA ESPERANTISTO
abonneren is beter!

Nieuwe abonné's die nu inschrijven ontvangen ons blad tot einde 1947.

Naar de Algemeene Vergadering

Vlaamsche Esperantisten, de Zomer, de verlofdagen zijn voorbij; juist nu moet worden aangepakt: er zijn bergen werk te verzetten ten einde onze zaak flink vooruit te helpen!

Daarom verwachten we U op de algemeene vergadering van Zondag 13 October a. s. te 14 u. in de stermige lokalen van de «Vlaamsche Club», Em. Jacquainlaan 121, Brussel (boven Standaard-Boekhandel, nabij het Noordstation).

DAGORDE:

1. Inleidend woord door den voorzitter.
2. Alg. toestand onzer vereniging.
3. Vlaamsch Esperantistenbond-Vlaamsch Esp.-Instituut.
4. Esperanto-radiocursus B.N.R.O.
5. Ons orgaan «Flandra Esperantisto».
6. De activiteit onzer pl. afdelingen.
7. De Esperanto-jeugdbeweging.
8. De internationale E.-beweging.
9. Het wereldpetitionnement voor Esperanto.
10. Ons verleden en ons a.s. congres.
11. Onze statutaire jaarvergadering van December a. s.
12. Allerlei.

Na de vergadering: **Gezellig samenzijn!**

De secretaris: De voorzitter:
G. Debrouwer. Dr. T. Van Gindertaelen.

NIEUWSDROPPELS

★ Op 6 Augustus jl. overleed te Amsterdam dhr. Arend Veen, Voorzitter van de Federatie van Arbeiders Esperantisten in het gebied der Nederlandsche taal.

★ In Rotterdam werd op Hemelvaartdag door de Ned. Esperanto-Examencommissie de 2.000^e candidaat geëxamineerd. Een kleine plechtigheid greep bij deze gelegenheid plaats.

★ Het voorbeeld van Tsjecho-Slowakije vond reeds navolging in Oostenrijk. Bij ministerieel besluit komt Esperanto, voorloopig als facultatief vak, op het leerplan in de middelbare scholen (Verordnungsblatt für den Dienstbereich des Bundesministeriums für Unterricht, 1.3.1946).

★ Op de handelsfoor van Weenen (7.14.5. 46) werd een uitgebreide stand opgericht door de Oostenrijksche Esperanto-Federatie en door «Esperanto-Verlag Tramondo». Bij «Tramondo» verscheen een eerste werk in het Esperanto: «La Mondpaco» van Prof. Dr. Hans Thirring. Ter perse is het leerboek «Freude durch Esperanto».

★ In Oostenrijk verscheen het eerste nr. van het officieel orgaan van de landelijke Esperanto-Federatie «Austria Esperanto-Revuo».

★ De Esperantistenvereniging «Laboro» te München telt reeds 500 leden. Vifteen cursussen zijn aan gang voor 300 personen, w. o. een cursus aan de Universiteit. In de uitendingen «Die Jugend und die Welt» geeft Radio-München regelmatig mededeelingen over de Esperanto-beweging in Beieren.

★ In Beieren werden nog Esperantistenverenigingen opgericht in volgende plaatsen: Augsburg, Ansbach, Bad Tölz, Bamberg, Freilassing, Landsberg, Miesbach, Nürnberg, Oberammergau, Pasing, Rosenheim en Traunstein. Volgende kranten publiceeren regelmatig mededeelingen over de Esperantobeweging: Süddeutsche Zeitung, Hochlandbote, Schwäbische Landeszeitung, Mittelbayerische Zeitung, Fränkische Post, Fränkischer Tag, Landsberger Amtsblatt, Dachauer Zeitung en Landsberger Lager-Zeitung.

★ In Duitschland werden in de U. S. A.-zone Esperantistenverenigingen opgericht te Frankfurt a/M, Fritzlar, Heilbronn a/N, Kassel, Rüsselsheim en Stuttgart; in de Britsche zone te Hamburg, Köln-Riehl, Krefeld, Rheinhausen, Recklinghausen (Westf.) en Selm (Westf.); in de Franse zone te Konstanz a/B en te Freiburg i/B; in de Russische zone te Chemnitz (Sa.), Dresden, Leipzig en Lübben. Belangstellenden kunnen de adressen van al de genoemde Duitse Esperantistenverenigingen bekomen op de redactie van «Flandra Esperantisto».

★ Ook de Volkshoogeschoolen van München en Freiburg/Breisgau geven een Esperantocursus, de Volkshoogeschool van Berlijn 4, en die van Dresden 2.

★ Van «La Fino», het merkwaardige boek van Graaf Folke Bernadotte die de onderhandelingen voerde bij de capitulatie van het Derde Rijk, verscheen reeds de derde Esperanto-uitgave in zes maanden tijd bij «Eldona Societo-Esperanto, Stockholm».

LA STUDANTO

DE TELWOORDEN

Oefening 16.

Onder de woordsoorten, waarover men in het Esperanto en de andere talen beschikt, treft men ook telwoorden (numeraloj) aan. Het zijn woorden die een getalbegrip uitdrukken. Hun uit een ander gezichtspunt beschouwend, kan men zeggen dat, vermits zij een getal aangeven, zij ook op een speciale manier bepalen.

Hoofdtelwoorden

De hoofdtelwoorden beantwoorden de vraag: hoeveel? Zij kunnen een preciese hoeveelheid (b.v. unu) of een onbepaalde hoeveelheid aanduiden (b.v. multo). In den regel zijn de eerste onveranderlijk (unu, du, tri, kvar, kvin, ses, sep, ok, naŭ, cent, mil) doch, vermoedelijk wegens de naderking van nationale gebreken, zijn er die, zooals de tweede, veranderlijke substantieven zijn (nulo, miliono, miliardo, biliono).

In de Nederlandsche uitspraak, worden de cijfers in een andere volgorde dan die der schrijfwijze genoemd: men zegt vijftien (15) wanneer er tienvijf geschreven staat. In Esperanto daarentegen valt de volgorde der uitspraak samen met die der schrijfwijze: men zegt en men schrijft ducent sesdek kvar (264). Men leest in het Esperanto de cijfers dus van links naar rechts. Wellicht houdt dit verband met de vormingswijze der getallen: een getal geplaatst voor dek, cent, enz. vermenigvuldigt het (ducent = dufoje cent); er achter geldt het slechts een optelling (cent du = cent plus du).

Noteer dat unu niet alleen als telwoord voorkomt, doch in sommige gevallen, gehuldigd door de traditie, ook als onbepaald voornaamwoord: b.v. unu tagon; unuj laboras, aliaj dormas.

Onder de onbepaalde hoofdtelwoorden, waarvan hierboven gewag, halen wij aan: multo (veel), multa(j) (veel, vele(n)), malmulto (weinig), malmulta(j) (weinig, weinige(n)), kelka(j) (enkele(n)), sufica(j) (genoeg, voldoende), tuta (geheel, al), ĉiuj (alle), cetera(j) overige(n), iom (een weinig), pluraj (verschillende). Zooals sommige preciese hoofdtelwoorden (cfr. hierboven, die in feite substantieven zijn, veranderen zij en kunnen dus een j of een n nemen.

Hoe gaan wij de hoofdtelwoorden schrijven?

Kaloscaj en Waringhien geven in hun Plena Gramatiko een duidelijke richtlijn aan: «Oni kutimas skribi per unu vorto la nombrojn, kiuj multiplikas unu la alian, kaj aparte tiujn, kiuj adiciigas unu al la alia: tricent kvardek du (342). Tamen oni aparte skribas la multiplikantojn de miloj, milionoj, miliardoj kaj bilionoj: du milionoj okcent kvindek du mil sepcent okdek kvar (2.852.784) (p. 208, 2-a eldono).» Deze regel blijkt consequenter, en derhaive ook gemakkelijker, dan deze geformuleerd door F. Faulhaber in zijn Tra la Labirinto (p. 209-210): «Eenheden, tientallen, honderdtallen en duizendtallen worden als afzonderlijke woorden los van elkaar geschreven»; men bekomt dan b.v. naŭmil sepcent dek ok (9718) wanneer diezelfde auteur mil afzonderlijk aangeeft in de grootere getallen, b.v. naŭ milionoj kvarcent ok mil cent okdek sep (9.458.187).

In een volgende bijdrage behandelen wij de rangtelwoorden en nemen wij een aanvang met wat Esperanto-rekenkunde.

T. v. G.

Hieronder, ter vertaling in het Esperanto (A) en in het Nederlandsch (B), gemakkelijke opgaven. In ons volgend nummer, publiceeren wij een modelvertaling, met aanduiding van eventuele varianten en aantekeningen naargelang zij uit de ingezonden teksten wenselijk blijken.

De oefeningen worden talrijk ingewacht langs de redactie om.

Let wel! Wie persoonlijk zijn werk verbeterd terugverlangt, verzuime niet een zegel voor antwoord in te sluiten!

Komaan, de gelegenheid te baat genomen! Aan 't werk!

A. — Via delle belle Donne.

Er is in Florence een straat waar eenmaal zooveel schoone vrouwen woonden, dat zij bij de gansche burgerij bekend was als Via delle belle Donne, en geen overheid heeft het tot dusver gewaagd den naam van die straat te veranderen. Daar werkten en woonden al zulke meisjes en vrouwen die hun ouders of hun man moesten helpen het brood te verdienen, en aangezien zij in Italië altijd handen hadden vaardig met naald, schaar, kloos en spoel, kwamen al diegenen aan wie de kostbare stoffen toevertrouwd konden worden, die borduurden, kant knoopten, pasement vlechten, hier bijeen in de werkplaatsen van boven tot beneden. Nu zijn de vrouwen van deze stad rijk beedeeld met schoonheid, maar het schijnt dat zij die de fraaie kleederen maken iets meer van die gave ontvangen dan zij die ze dragen. (Uit «De hervonden Vader» in «Florentijnsche Verhalen» van A. Van Schendel).

B. — La longa vojo.

Cu vi konas la longan vojono?
Cirkau la mondon ĝi kondukas: sen komenco, sen fino.

Kie ĝi komenciĝas, tie ankoraŭ neniu estas; kaj neniu jam vidis la lokon, kie ĝi finiĝas.

Cu vi volas scii ĝi pri la longa vojo? Sidigu en sosefosoĵoj! Atendu, ĝis kiam pretervenos vagabondo! Vagabondo kun difektitaj ŝuoj, kun true pantalono.

Lin demandu pri la longa vojo; demandu, kio ĝi estas!

Li respondos: «Vi sidas en ĝia fosajo; sed vi ne konas ĝin, ĉar vi ne estas vagabondo. Vi konas ĝin per alia nomo: la sosojo!»

Tiel la vagabondoj nomas la sosojo: la sosojo estas la longa vojo.

La longa vojo. Tie, kie ĝi finiĝas, ĝi komenciĝas denove.

Peniga estas la longa vojo, peniga kaj sen espero.

Sed belega ĝi estas. Strangajn beloĵojn ĝi havas. Ilin oni ne povas vidi; la strangajn beloĵojn oni povas nur travivi. (El la enkonduko de la originala romano «La longa vojo» de R. Meye, p. 5).

Vertaling van Oefening 15.

A. — Beloĵo.

Kiuj iam metis la manojn sur la klavojn, por tie serĉi deziron, mildigi doloron, esprimi ĝojon, ankaŭ kiuj aŭskultante sondis la sekreton de bela pianoteko, scias jenon: la plej bela, kiun hejmo povas posedo, estas la rido de infano, la spiro de floro kaj la voĉo de klavaro. (El «Inwijding in de meesterwerken van het klavier» de J. Van Ackere).

B. — De nieuwe Pels.

Doch heden is hij gelukkig. Dat toont de glimlach die in zijne kleine oogen flinkt, telkens hij ze van het register opslaat en ze naar den kapstok naast de deur richt. Want aan den kapstok hangen vijf oude jassen en één nieuwe pels. En de nieuwe pels is zijn pels. Een pels, juist heden gekocht, waarvan hij droomde en die hij begeerde reeds vóór drie en twintig jaar, sedert hij bediende was, misschien zelfs langer. (A. Al. Bratescu-Voinesti: «La Pelfo de Isaja»).

La Redakcio respondas.

Pri la junia ekzerco, n° 14.
Ĉiuj ensendintoj preskaŭ senerare tradukis el la Esperanta kaj ĉi-foje estis krome pluraj korektaj esperantigoj de la sendube facilaj frazetoj nederlandaj.

Voor de Propaganda in de groene maand

Deze brochure is een handig bundeltje argumenten, een uitstekend betoogschrijft en warm pleidooi voor de internationale taal. Keurig uitgegeven in groenen omslag, verlicht met de foto van den auteur van Esperanto, geeft ze op 24 bladzijden in 11 hoofdstukjes een beknopt maar zeer gevat overzicht van het ontstaan, doel en streven der wereldtaalbeweging. De geringe prijs van 1 fr. maakt ze daarenboven uiterst geschikt voor ruime verspreiding. Werkelijk onmisbaar voor propagandisten, en ook voor ieder Esperantist die bij gelegenheid een buitenstaander voor Esperanto tracht te winnen.

TWEDE DRUK

Konferenco de Tutmonda Junularorganizo

BLANKENBERGE,
1-5 AUGUSTO

Ĉe la flandra marbordo kunvenis en kvintaga konferenco la gvidantoj de «Tutmonda Junular-Organizo» (T. J. O.). Malgraŭ la malfavoraj cirkonstancoj ili estis centope kaj reprezentis sep naciecojn. La tuta aranĝo okazis en la ŝtata porinstruista lernejo de la banloko Blankenberge.

Jaŭdon, la 1-an de aŭgusto, alvenis la diversaj karavantoj, penetris en la vastan lernejan parkon, trairis densan foliaron kaj atingis idilian lokon meze de arbara densejo: pitoreskan junulgastejon flanke de malgranda senarbejo.

En la gastejo — privata posedajo de la lernejo — deĵoris la landa ĉefperanto, Carlos Braet, kaj ties helpantoj kiuj havigis praktikajn indikojn: la vira partoprenantaro loĝu en la etaĝa dormejo de la junulgastejo, la knabinoj en la vasta tendo sur la senarbejo, kie, ĉe alta masto, flirtis la verdstela flago.

La entuziasmon de la interkonatiĝo kaj, por kelkaj, de la revido, plialtigis la rava beleco de la unike ĉarma loko. Ĝojkrioj salutis ĉiun novan alvenantaron: jen la angloj, jen la francoj el Avignon kiuj jam estis dum du tagoj survoje, jen la Svisoj, jen la simpatia Karl Karlsson el Stockholm, jen denove grupeto el Nederlando, ktp. En la krepusko kelkaj malfrue alvenintaj tendemuloj starigis, en la «ombro» de la ĉeftendo, siajn tolajn dometojn...

La postan tagon komenciĝis la laboro: matene paroladis Drs Roelofs pri ekonomio, posttagmeze Sano Ph. Cullus pri «Ĉu la junulmovadoj esperantistaj kaj neesperantistaj povas influu unu la alian?». La lerneja direktoro, S-ro V. De Maeschalek, akceptis delegitaron kaj esprimis sian simpatian por la esperantista junulmovado. Sano Carlos Braet multe dankis pro la afabla gastigo. Sekvis vizito al la vastaj lernejoj konstruitaj, sportejoj kaj parko kies lageto estis je dispono de la naĝemuloj. Vespere okazis malferma kunveno en la granda lerneja festhalo en kies fono Flandra Esperanto-Instituto organizis librostandon. Saluti la konferencon la diversaj landaj ĉefperantoj, alvenis salutleteroj de pluraj Esperanto-organizaĵoj, i. k. letero de D-ro T. van Gindertaelen, prezidanto de Flandra Ligo Esperantista. Voĉe salutis i. a. Prof. Fr. Couwenberg, prez. de la loka sekcio de Flandra Ligo Esperantista kaj Sano E. Cortvriendt, nome de Flandra Esperanto-Instituto, kiu substrekis, ke estas la dua fojo ke T. J. O. organizis internacian renkontiĝon en Flandrujo. Per kantoj kaj filmmontrado finiĝis la malferma solenaĵo.

Sabatmatene okazis unua laborkunsido, posttagmeze ekskurso al la marbordo. Vespere Drs. F. Roose, prez. de sekcio Brugge de Flandra Ligo Esperantista, elokvente paroladis pri «Esperanto en la moderna tempo».

Dimanĉmatene okazis dua laborkunsido sub prezido de ĉefestranano Job Kars. La kunveno decidis sendi telegramon al la belga ĉefministro, opinii ke la aĝolimo de T. J. O.-anoj devas esti maksimume 25 jaroj — aĝolimo kiu devas ankoraŭ esti grade malaltigata —, ke la «Tutmonda Junular-Organizo» devas esti trairejo al la plenkreskaj organizaĵoj kaj devas harmonie kunlabori kun la landaj kaj internacia organizaĵoj. La kunveno esprimis kompletan kaj unuaniman konfidon en la T. J. O.-prezidanto Sano Krijt. Posttagmeze okazis ekskurso al la historia flandra urbo Brugge. Vespere okazis oficiala festkunveno en kunlaboro kun «Paco kaj Justeco», sekcio de Flandra Ligo Esperantista. Tiuokaze paroladis ankaŭ Sano Veenendaal pri novfondota revuo «La Vivo» kiu propagandus la Zamenhofajn konceptojn inter esperantistoj, kaj, per apartaj eldonaĵoj, inter neesperantistoj (tiu intenco ŝajnas al ni tre proksima de la celo de «Universala Ligo»).

Tiuj belegaj kaj ĝuplenaj tagoj forpasis tro rapide kaj lasis profundan impreson pri freŝa entuziasmo kaj juneca ardo. Longtempe la partoprenintoj memoros la vesperajn kunvidojn ĉirkaŭ la kampofajro, kiam aŭdiĝis kantoj jen entuziasmaj, jen sentoplenaj kun akompananta mandolinmuziko, kiam ĉiuj okuloj fiksigardadis la flamojn, kaj kiam ĉiuj konferencanoj revis senbride pri pli bela estonto por la tutmonda junularo al kies efektivigo ili fervore laboros.

PARTOPRENINTO.

GRAVA AVIZO

Pro libertempo en la presejo tiu ĉi numero devige aperas kiel duobla. Ni intencas kompensi per duoblampleksa numero en decembro.

La redakcio kaj administracio de «Flandra Esperantisto».

ESPERANTO-DICHTERS in vertaling

De oude garde heeft de Esperantotaal gesmeed, de jongere heeft haar veredeld, haar duizend facetten geslepen en is opgegaan in haar schoonheid, zooals deze zich doorheen het zieleprisma in kleurschakeering openbaart.

Onderstaand vers van den Russischen dichter E. MICHALSKI komt voor in zijn bundel «Prologo» (1929) uitgave «Sat» en werd gedicht in het jaar 1922, dus in de periode tusschen twee oorlogen, waarin de Esperanto-poëzie zich schitterend ontplooidde.

Sterrestijl

Sterrestijl, gij schoonheids perelpaal —

't vloeiend Esperanto spuit en spat :

klare triller van den nachtegaal

in de koele rust van Lentebad.

Liefde, hart-omvangend het heelaal,

glansschakeering in boekettenkoor,

dringt met klankgedachten van kristal

wierookgeurend in sonnetten door,

trilt in der verrukking melodie,

zoo in bittren traan als vreugdeschrei,

— zielevezel van de poëzie —

teeder in 't vizioen van droomerij.

Passievlod-verlangens, nooit geleid,

over 't groene liefdeveld gestort,

droombezieling stralend wijd en zijd,

weifelwarse vlam die nimmer kort.

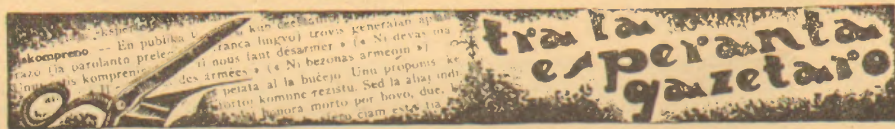
Vóór der Schoonheid schitterende laan,

duurzaam doel van groothedsgragen lust,

in een lichaamlouze zielsbestaan

blijft bewaard mijn farniente-rust.

Naar Michalski : H. VERMUYTEN.

En «Sudhungarlanda Stelo» skribas Sano L. Kókényi i. a. : «...Ni, esperantistoj, ofte pensas pri la homarismaj ideoj de nia Zamenhof, kaj ankaŭ pri la letero kiun li adresis al la diplomatoj dum la unua milito. Oni ne subpremu alian nacian, oni konsideru la rajtojn eĉ de la venkitaj popoloj. Mi estas internaciisto, tamen ankaŭ mia koro doloras, se oni forpelas aŭ persekutas hungarojn nur pro ilia nacieco. Kompreneble la objektiva patrioto devas kondamni ankaŭ tion, se oni suferigas ankaŭ aliaj naciojn, kaj mi pensas, ke ĉiu bona esperantisto postulas la homajn kaj naciajn rajtojn por ĉiu homo kaj por ĉiu nacio. Do, for la sovinismon, kiu kaŭzis jam tiel multe da malbono!»

S. A. T.-Amikaro, N° 18 de marto 1946 en artikolo «Ni estu Homoj»: «Centmiloj da germanaj-aŭstraj militkaptitoj troviĝas je en Francio, ĉu en koncentroj, ĉu en labor-entreprenoj, ĉu en farmoj. Inter ili certe estas esperantistoj; ni preterlasu nenian okazon serĉi kontakton kun ili; ni subtenu ilin morale kaj helpu laŭ nia tuta povo.
Ĉiufoje kiam vi renkontas germanan kaptiton, demandu lin ĉu en lia taĉmento aŭ depoto ne troviĝas esperantistoj; se jes, provu iel-aliel atingi ilin. Faru ĉion por mildigi ilian sorton.»

Flandra Katoliko, N° 2 de februaro 1946 en nederlandlingva artikolo «Nürnberg»: «Ni aŭdis en radio-raporto pri la Nürnberga proceso ke malgraŭ la perfektaj rimedoj tie aplikataj por ebligi tujan komprenon seriozaj plendoj aŭdiĝis pri malkorektaĵoj en la tradukado.

Eble estas preferinda, ke nia kara lingvo ne kompromitiĝu en tiaspecaj procesoj, pri kiuj nur la historio povos diri ĉu tie estas juĝistoj kaj kulpuloj aŭ nur bonŝancaj kaj malbonŝancaj «samspeculoj».

«Esperanto Internacia» en junio numero skribis i. a. jenon en ĉefartikolo «Unu grandan Rondon Familian»: «Iu nia korespondanto diris, ke pri la neforgesblaj krimoj faritaj, respondecas la tuta germana popolo. Teorie tio estas vera; kiel ankaŭ estas vere, ke pri maljustaĵoj faritaj kontraŭ Hindoj la tuta brita popolo estas respondeca; ke kulpas la tuta usona popolo pri ĉiu unuopa kruelaĵo farita aŭ farata kontraŭ negroj; ke la tuta belga popolo kulpas pri tio, ke en Kongo unu indiĝeno suferis pro rasa malamo; ke longe antaŭ la Hitlera reĝimo la tuta pola popolo respondecis pri la kruelaĵoj kaj pogromoj faritaj kontraŭ Judoj; ke... sed ĉu necesas daŭrigi?... Kulpigado estas luksaĵo, kiun oni preferu ne permesu al si, ĉar da ĝi ne estas fino.

En antaŭa numero ni donis fidindan raporton pri kunveno en Germanujo en kiu sin trovis kun Germanoj ankaŭ alinacianoj versajne el koncentroj. Se tio povas okazi, se viktimoj de la naciisocialisma teroro povas fratumi kun germanaj esperantistoj, kio restas direbla niaflanke? Kian rajton ni havas eldiri verdikton?»

En la aprila numero 1946 de «Kosmopolito» aperis artikolo pri la «Esperanto-Revuoj». El ĝi ni ĉerpas: «Kiam ni, esperantistoj, propagandas la lingvon, ni ne forgesas mencii, ke jam ekzistas abunda esperanto-gazetaro. Ĉu la kvalito de tiuj eldonaĵoj estas same ĝojiga kiel la kvanto? Bedaŭrinde mi devas nei tion. Ilia enhavo estas plej grandparte senvalora, kaj nur tre malmulte da revuoj enhavas de tempo al tempo artikolon, kiu rekompencas la penon de la legado.

Ekzistas esperantistoj, kiuj ne tro malleerte manipulas la lingvon kaj por montri tion, ili verkas ian artikolon por iu gazeto: ĉu la temo de la artikolo estas sufiĉe grava por vekti la interesiĝon de la legantoj, pri tio ili ne okupas sin: la celo estas montri sian kapablon kaj vidi sian nomon en la kolonoj de la gazeto. Kaj la kompartinda redaktoro devas enpresigi la artikolon, ĉar li timas la koleron de la verkinto: tiu ja povus eksciĝi. Pro tio la esperanto-gazetaro enhavas multajn artikolojn, kiuj neniam havas ŝancon aperi en naciaj gazetoj. Pro tio la esperanto-gazetaro — eĉ la plej bonaj — malsuperas la bonajn naciajn...»

En «Nederlanda Esperantisto» de junio skribis Sigislando Praganio: «La 25-an de julio 1943 S-ro Churchill estis proponinta la enkondukon de Basic English kiel internacia lingvo kaj nominta ministerian komisionon por la studo de la afero...

Kaj mi konsciis, ke la ideo povus allogi lin: lernigi la aliajn popolojn iun suragaton de la angla lingvo, por ke ili povu kompreni la voĉon de sia majstro. Kaj eĉ se li ne ambiciis fari el sia popolo iun «Herrenvolk», li certe povis antaŭvidi la ĉiuspecajn avantaĝojn kiujn la britoj povus havi, se la aliaj popoloj lernus tiun angletan lingvon kaj estus ĝojaj, povi iom kompreni kaj esti iom komprenataj de la afable ridetantaj anglaj moŝtoj...
Kiam mi estis, post la liberigo, en Anglujo, mi eksciis, ke S-ro Churchill disponigis la sumegon de 1.000.000 da anglaj funtoj por la intereso de tiu «lingvo», sed ke la propagando tute fiaskis, ĉar la brita popolo estis tro praktika por ne vidi, ke temas pri senespera afero.»

«Esperanto», la organo de Universala Esperanto-Asocio publikigas «pozitivan programon» el kiu ni ĉerpas: «Ĉefa kaj unua kondiĉo de rapida rekonstruo de nia movado estas la ordigo de la internacia organizo, tio signifas, ke estu nur unu organizaĵo internacia, anstataŭ du sin konkurencantaj. Alia kondiĉo estas, ke estu deklarata kvinjaro de stabileco, tempo dum kiu ne estu diskutata publike ia organizaĵprincipa problemo. Ĉi-tiuj du kondiĉoj realigitaĵ, estu starigata programo por kvinjara laborado, kun aŭ sen fikso de atingota celo.

Tiu-ĉi «kvinjarplano» devos enteni sekvantajn klopodojn: 1. Esplori la eblecon restarigi la movadon en la USSR, kie Esperanto komplete malaperis.

AL LA REUNUIĜO! U. E. A. - I. E. L.

La 21-an kaj 22-an de julio pasinta okazis en Bern kunveno de reprezentantoj de «Universala Esperanto-Asocio» kaj «Internacia Esperanto-Ligo» por interkonsenti pri kunfandiĝo de la du organizaĵoj, kaj por ĉesigi la duecon en la neŭtrala internacia Esperanto-movado.

Post du tagoj de tre amika diskutado, oni trovis favoran bazon nun submetotan al la estraroj de la du organizaĵoj. La interkonsento respondos al la celoj de la du partioj kaj certe ĝojigos la tutan esperantistaron.

La reprezentantoj estis: C. C. Goldsmith, Hans Jakob, Hans Kürsteiner.

La kunvenon prezidis Prof. Edmond Privat.

La estraro de Flandra Ligo Esperantista publike dankas ĉiujn redakciojn kiuj publikigis la deziresprimojn de la XI-a Kongreso de Flandra Ligo Esperantista favore al la unueco en la neŭtrala internacia Esperanto-movado.

La prezidanto,
D-ro T. van Gindertaelen.

2. Klopodi ke la Aŭtoritato Okupacia en Germanujo, permesu nian agadon.

3. Repreni la interrompitan laboron pri Interŝtata Akordo pri Esperanto.

4. Ekzameni funde la diversajn aspektojn de niaj kongresoj, celante seriozigon de tiu-ĉi manifestacio, fariĝinta pli malpli turisma okazaĵo. »

En «Franca Esperantisto» de marto-aprilo Sano Pierre Petit proponas plimodernan propagandan taktikon: «Ni devas unue konsideri Esperanton kiel varon, kiun ni devas vendi. Kaj ni devas demandi: «Kiamaniere ni povus plifacile vendi tiun varon?»

Por vendi varon, la aĉetonto devas unue sci, ke la varo ekzistas. Do, ni devas montri al la publiko, la ekziston de Esperanto.

Ĉiu esperantisto, kiam li parolas kun alia homo, ne devas lin tedi per argumentoj favoraj al Esperanto, sed tute simple li informos lin, ke li ĵus ricevis leteron el Norvegujo, kiu temas pri... kaj kiu estas redaktita en Esperanto... kaj... finite. Al aliu, li diros, ke en 1935, li faris belegan vojaĝon al Tripoli, sur la ŝipo «Sinnia», je tre favora prezo, ke tiujn bonegajn kondiĉojn li ricevis dan' al la uzo de la helplingvo Esperanto kaj... finite. Al postmarkkolektanto — kaj ĉiu scias, ke la nombro de tiuj individuoj dekobliĝis depost 1939 —, li diros, ke li ricevis postmarkojn el eksterlando, laŭ tre malmultekostaj kondiĉoj, pere de esperantistoj en diversaj landoj... kaj finite...

En tiuj diversaj manieroj informi pri Esperanto, ni ne serĉos fari propagandon, ni nur serĉos veki la atenton, kaj duone la interenson...

En «Svenska Esperanto-Tidningen» ni legis: «Testamenta donaco al Esperanto»: En la mezo de julio atingis nin la informo, ke mortis nia samideano Albin Soneson en Emmaboda. Lia testamento ordonas, ke post depreno de 3.500 kr. la tutan havaĵon heredos Sveda Esperanto-Federacio kaj Sveda Laborista Esperanto-Asocio». La havaĵo grandparte konsistas el domo, libroj ktp. Oni vere sentas koruŝon pro la flama amo al Esperanto, kiun montras la testamento. Tie oni legas ekz.: «Mi deziras je mia enterigo ne paroladojn kaj ne florojn. Sed se iu deziras honoru mian memoron, li tion faru per donaco al la Esperantomovado.»

EERLANG VERSCHIJNT

Leidraad bij den Esperanto - Radiocursus IN AFZONDERLIJKE LESSEN

De lessen worden aan de inschrijvers om de week gezonden en bevatten o.a. steeds de verbetering van de vorige oefening. Prijs: 35 fr. te storten op postrekening 32.68.51 van het Vlaamsch Esperanto-Instituut V. z. W., Brussel.

ONONTBEERLIJK
VOOR WIE DEN RADIO-CURSUS
MET VRUCHT WIL VOLGEN.

Plaatselijk Nieuws

ANTWERPEN. — Dhr. Fr. van Dooren sprak op 4 Sept. j. in het Esperanto-Huis der Lange Leemstraat 127, over « La Psikologio de la Egoismo ». Op Woensdag 2 Oct. te 20 u. handelt dhr. R. van Eynde over « Impresoj pri la Stokholma Kongreso ». Belangstellenden zijn steeds welkom! De tooneelafdeling is reeds bedrijvig met het oog op het aanstaande Zamenhof-feest van December.

BRÜGGE. — Op 29 Augustus vergastte de Nederlandsche zangleerares Annie Helink « Paco kaj Justeco », pl. afd. van den Vl. Esperantistenbond, op een Schubert-avond. Aan het klavier: Mej. M.-L. Roose. Een kunstgenoot voor de aanwezigen!

BRUSSEL. — Op Maandag 10 Aug. sprak voor een groote schaar belangstellenden dhr. Karl Erik Karlsson uit Stockholm over « Zweden, volk en land ».

Op Zondag 8 Sept. bezochten de Esperantisten uit de hoofdstad de jeugdvereniging « Juneco » te Braine-le-Château.

GENT. — In samenwerking met Flandra Esperanto-Instituut werd door de Gentsche Esperantisten op de internationale handelsfoor van Vlaanderen een merkwaardige Esperanto-stand ingericht.

CAPITRO 15-a.

Kant dume ne dormis.
Li intencis senprokraste aliri la flegejon por ekoni la rezultaton de la esploro, sed li ŝanĝis sian decidon kaj frapis sur la pordon de la geedzoj De Groot.
Li aŭdis, kio ege mirigis lin, la ĝentilan voĉon de la Profesoro mem krei: « Eniru! »
La spuristo nevole ridetis, rimarkante kiel zorge la maljunulo aranĝas la kusenonjn malantaŭ sian edzinon. Rekonante la vizitanton, la Profesoro konfuzite rigardis lin.
« Ne koleru, sinjoro Kant, sed mi... Vidu, mia edzino nun preferas resti sube. La ĉama klaĉado pri la krimoj supre... Vi komprenas, ĉu ne? Sed nun ŝi komforte sidas, ĉu ne, kara?... Mi tuj eklaboros, sinjoro Kant. »
« Ne gravas, sinjoro Profesoro. Ne neglektu vian edzinon pro mi. »
« Vi estas afabla, sinjoro Kant. Ĉu vi satas cigaron? Konjakon aŭ viskion? »
« Neniu el ambaŭ, sed vi preparu alian trinkaĵon por mi. »
« Nu, venenon? »
« Pardonu mian edzon », ridetis la maljuna sinjorino, « li suferas teruran profesian misformon. » Ŝi pentrinde, sidante meze de kusenoj en apogseĝo. Krono da arĝente blankaj haroj kadrís la palan vizagon, kiu same kiel la manoj, interplektitaj en ŝia sino, forte kontrastis kun la nigro de ŝia simpla, eksmoda jupo.
« Neniol grave, sinjorino », Kant respondis, kaj turnante sin al ŝia edzo: « Sinjoro Profesoro, ĉu vi ne povas havigi al mi iun kontraŭdorman drogon? Mi timas ke dua senripoza nokto atendas min kaj mi volas konservi la kapon klara. Hejme mi disponas ion kio maldormigus eĉ noktgardiston. Kion vi opinias, ĉu eble? »
« Neniu pli simpla, Inspektoro. Kiam vi volas havi ĝin? »
« Nu, prefere kiel eble plej rapide. »
« Eĉ antaŭ la analizo de la pulvoraĵoj? »
« Jes, certe... »
« Ĉu vi kuniras, sinjoro Kant? Tiu drogo tuj pretas. »
« Tiukaze mi atendos momenton tie ĉi. En la flegejo ne tiel agrablas. »
« Ĉu vi trovas, Inspektoro? » Rideto ludis ĉirkaŭ lia buŝo. Nu, ĝis post paro da minutoj. Tagon, edzino, ne turnu la kapon al sinjoro Kant, ĉu ne... « Okulumante li fermis la pordon malantaŭ si. »
Kant komfortigis sin en fotelo.
« Vi nepre ekskuzu min, Sinjorino, ĉar mi tiom disponas vian edzon. Mi timas ke mi tre ĝenas vin ambaŭ. »
« Ne grave, sinjoro Kant », ŝi indigis.
« Tio eble ŝajnos iom freneza, sed mia edzo ŝatas ion tian. » Kun tremetanta voĉo, ŝi aldonis: « Mi ne kapablas forgesi unu sekundan la tutan historion. Mi antaŭsentis ĝin. La homoj ne estas bonaj, ne... »
Sed Kant jam unufoje eksciis tion ĉi.
« Vi kompreneble terurigis tiun ĉi nokton? »
« Tute ne, mi eksciis ĉion nur ĉi-matene. Mia edzo ĝentile ne tuj rakontis tion. Alie mi kompreneble ne estus ferminta okulon. Li estas tiel bona por mi! » La lasta frazo estis sentoplene eldirata.
« Ha! Vi jam ripozis kiam oni venis voki lin? » La demando sonis tute senmalice.
« Ne, ne, ni ne jam enlitiĝis. »
« Ĉu vi ĉiam tiel malfrue maldormas? »
« Ofte. Mi ĝenerale ne tro bone dormas kaj kiam ni tro frue enlitiĝas, la noktoj foje tiom senlime longas. Sed ĉi-nokte mi tamen estis laca. »
« Vi legis? »
« Ne, tion miaj okuloj ne plu ebligas. Mia edzo voĉlegis. »
« Kaj vi ne ekimis, kiam Higgs tiel abrupte venis voki vian edzon? »
« Tute ne! Kuracistedzino kutimas tion, sinjoro Kant, ŝi mallaŭte sopiris, mi pensis ke ŝipano vundis sin. Rapide poste mi endormiĝis. Mi cetere estis tiel laca. »
Kant etendis manon al libro, kiu kuŝis sur tableto kaj legis la titolon.

Aan duizenden belangstellenden werd mondeling inlichtingen verstrekt, honderden propagandabrochures aan den man gebracht, tal van handteekeningen ingezameld voor het wereldpetitionnement voor Esperanto en tienduizend vlugschriften verspreid.

Bij gelegenheid van de wijkfeesten voerden de leden van « Amika Rondo » een intensieve propaganda. Dhr. Lampo die voor het raam van zijn woning een suggestieve tentoonstelling had ingericht, boekte een bijzonder mooi resultaat. Ook de opgestelde luidsprekers werden voor de propaganda gebruikt. Een mooi aantal brochures en leerboeken werden geplaatst. De groene-maand-actie werd flink gevoerd!

SOLVO DE LA 14-a ENIGMO

Kapelo. Batalo. Sitalo. Branko. Epoko. Monato. Kateno. Limako. Anaso. Lanugo. Nimfo. Bruto. Noktuo. Karesi. Koturno. Kitelo. Planto. Idealo. Bronko. Akonito. Araneo. Frambo.

Pli bone malfrue ol neniam.
SOLVO DE LA 15-a ENIGMO
HORIZONTALE. — 1. laŭtparoliĵo. — 2. baptopatrin. — 5. ovaci; motiv. — 7. ermit; estas. — 9. interpelaci. — 11. telefonisto.

VERTIKALE. — 1. librotentist. — 3. plasm; tol. — 5. peoni; tarif. — 7. rearm; etern. — 9. lir; tetra. — 11. lingvistiko.

NIAJ ESPERANTO-ENIGMOJ kun premioj

ATENTU: La regularon bonvolu legi en la januara numero! La solvoj de la du antaŭaj enigmoj troviĝas fine de la antaŭa kolono!

PREMIO: Sano P. H. Mooij el Bruselo gajnis la premion: « **Vortoj de Lanti** ». Ni gratulas la gajnton!

16-a ENIGMO : KRUCVORTO

HORIZONTALE. — 1. Terstrio inter du maroj, kuniganta du terpartojn (R); Mara gelateneca besto, kies ektuŝo sentigas brulumon, kiam tiu de urtiko. — 3. Desegni sur metalo per ŝtala pinto (R); Korboforma fiŝkaptilo. — 4. Sufikso (R); Komercujo (R). — 5. Ĝi protektas la strandon kontraŭ la movoj de la maro. — 6. Persona pronomo; Pers. pron. — 7. Rapide kaj neatendite okazanta; Numeralo. — 8. Konjunkcio; Sufikso (R). — 9. Tempo pasinta de post la naskiĝo (R); Aserti, ke io ne estas vera (R); La infanoj serĉas ilin sur la strando, por lude uzi ilin kiel pagilon. — 10. Sufikso (R). — 11. Strando (R); Stelforma besto (R).

VERTIKALE. — 1. Riverfiŝo (R). — 2. En ĝi la libertempanto satas ripozi surstrande (R). — 3. Varmega (R). — 4. Mara birdo (R); Moviĝi en akvo (R). — 5. Prepozicio. — 6. Promenejo super la maro; Prepozicio. — 7. Poseda pronomo. — 8. Sabla monteto ĉe maro (R); Ĝi veturas sur akvo (R). — 9. Rapida militŝipo por transporti telegramojn, ks. — 10. Tiujn marajn bestetojn la infanoj kaptas per retoj (R). — 11. Kio impresas flarsenton; Estrado (R).
Havigu la solvon al la redakcio antaŭ la 15-a de oktobro!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
2	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
3	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
4	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
5	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
6	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
7	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
8	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
9	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
10	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
11	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□

JAĤTO VETURAS EL...

Tradukis : Dro T. Ken.
Verkis : Deck Dorval.

« KRIMINALA ROMANO »

« Onidire, bela libro. Mi bedaŭrinde ne havas sufiĉan tempon por literaturo... Ĉu el tiu ĉi via edzo voĉlegis? »
« Jes, sed ni apenaŭ komencis. »
Kant senatente iom trafoliis la libron kaj remetis ĝin sur ĝian lokon.
« Via edzo vere amegas vin, mi kredas, sinjorino. Ĉu ne? »
Estis mallonga brilo en la lacaj okuloj.
« Ni tre amas unu la alian. Kiam jaron post jaro oni dividis ĝojon kaj ĉagrenon, nu jes... tre bedaŭrinde tiom da malbonaj homoj estas surŝipe, sinjoro Kant. »
Ŝi parolis tute simple, sen ia transiro, kvazaŭ ekzistus eĉ ne la plej eta distingo inter forflugintaj geedziĝaj jaroj kaj la senvirtaj pasaĝeroj.
« Kial vi opinias tion? »
« Mi sentas tion. Mi jam sciis tion antaŭ la foriro. Bono kaj malbono ege impresas min. Kiam oni malsanas kaj ne povas moviĝi kiel la aliaj homoj, oni evidente ekmeditas pli longe kaj funde pri ĉio, sinjoro Kant. »
La Profesoro revenis. Li triumfe enmanigis skatoleton al Kant.
« Jen ĝi jam estas. Sed ne trouzu, ĉu ne! Maksimume kvar ĉiutage kaj ne alkiutigu, ĉar alie vi ne plu fermos okulon vian tutan vivon! Ĉu vi ankoraŭ komforte sidas, edzino? »
Kant dankis, sed antaŭ ol foriri li ŝajne memoris ion.
« Ĉu antaŭ proksimume duonhoro mi ne vidis vin en la koridoro, sinjoro Profesoro: mi kredis... »
La Profesoro surprizite levis la okulojn. Ankaŭ lia edzino nee kapskuis.
« Min? Ne, neeble! Mi jam longe estas tie ĉi. » Kaj serĉe alparolante sian edzinon: « Mi kredas, edzino, ke la inspektoro urĝe bezonas la kontraŭdorman drogon. »
« Jes, kredeble », Kant ridante koncedis.
« Nu, mi volas tuj provi ĝin. Li apertis la skatoleton. « Ŝajnas pizoj... Ne, ne nun mi konsumos ĝin. Mi tro grimacas kiam mi devas glutu ion tian. Nu, tagon, sinjorino, tagon, sinjoro Profesoro. Ne forgesu mian analizon. »
Li rekte supreniris al la markonisto.
« Novajo por mi, sinjoro? » tiu ĉi demandis.
« Ne, ne jam. Mi nur volis saluti vian papagon. »
« Ĝi neniel miksiĝis en la tutan aferon », ridegis la radiisto.
« Mi ja scias. Mi nur volas vidi iun pri kies senkulpo mi tute certas », Kant respitis. « Mi havas fraŭndaĵon por ĝi. Jen, birdeto, jen io por vi. » Li jetis pilolon en la kaĝon.
Li birdo malfide rigardis la rondan buleton kaj eligis mallongajn fajfojn, kiajn oni aŭdas en la senfadena. Tiam ĝi saltis suben kaj enigis la pilketon.
« Vi ja ne venenas ĝin, sinjoro? »
La papago regrimpis sur sian bastoneton kaj sovis sian kapon tra la krado al Kant.
« Ne angoru, Vidu, li volas kroman. Ne, amiketo, alie... Sed nun, mia vico, ĉu ne? »
Kaj antaŭ la gapokuloj de la Morseviro, kiu observis la scenon kun mirego, Kant skuis du pilolojn en manon kaj senmove glutis ilin. Momenton poste li jam estis for.
Sur la ferdeko li vidis Yvonne Durlat. Ŝi ŝajne tute profundigis en sia libro aŭ almenaŭ ŝajnis sin tia.
Sube li frapis sur la pordon, kiu frontis la kajuton de la geedzoj De Groot kaj iom rikanis al la glima tableto, malantaŭ kiu staris en elegantaj literoj sub kroneto: « Comte et Comtesse de la Fosse ».

La grafino jetis signifan rigardon en la direkto de sia edzo. Tiu ĉi iom hezitis.
« Sincere parolante, sinjoro Kant, mi kredis ke estis tiu Dubois. »
Kant notis « tiu Dubois ». « Kial vi pensas tion? »
« Mi ne scias. Pardonu ke mi tiel parolas pri mortinto, sed mi ne fidis tiun viron. »
Kant atakis alian temon.
« Mi ne vidas kial mi sekretos tion. Sinjoro Maxton heredigis la pli grandan parton de siaj havaĵoj al la grafino. Ĉu vi sciis tion? »
Restis mallonga silento. Tiam sekvis singulto. Larmo perlís sur la longaj okulharoj de la grafino.
« Ni sciis tute nenion pri tio », la grafino mallaŭte diris kaj ne eblis al Kant decidi ĉu li verdiris aŭ ne.
« Vi bone konis la mortinton? »
« Neniu bone konis lin. Mi malgraŭe diru ke ni apartenis al liaj plej bonaj amikoj. Ni frekventis lin jam dekkvin jarojn. »
« Ĉu vi konis ankaŭ lian mortintan edzinon? »
« Ne. »
« Tamen la filinon? »
La grafino mallevis la okulojn.
« Jes », li ilustris, tiel mallaŭte ke Kant apenaŭ aŭdis ĝin.
« Sinjoro Grafino, ĉu vi eble povas rakonti al mi ion pri la privata vivo de sinjoro Maxton? Detalo iam jetas akran lumon sur la malhelon en kiu ni troviĝas. Kiel vi ekkonis sinjoron Maxton? »
La grafino ŝajne decidigis. Per nura gesto ŝi repuŝis la grafon, kiu volis peti ke ŝi silentu.
« Estas pli bone ke sinjoro Kant sciĉion, Hector », ŝi dolĉe parolis. Kun ioma voĉlaŭtigo ŝi diris plu. « Nu, mi ekkonis Elly Maxton en la edukpensiono. Ŝi estis preskaŭ sama aĝa kiel mi. Mi povas diri, ke mi estis ŝia unika vera amikino. Ŝi estis tre ĉarma knabino, sed malforta. Poste la amikeco daŭris. Proksimume dudekunu-jara ŝi ekkonis Hector. »
La grafino kapklinis al sia edzo, kiu fiksigardis antaŭ sin. Ŝi pludiris: « La geedziĝo jam estis decidita, kiam Elly dangere malsaniĝis, tiel ke oni timis pri ŝia vivo. Edzino... ne plu eblis. Kvar jarojn poste Hector kaj mi geedziĝis. Elly tre kuraĝe kondukis. »
La grafino momenton haltis, dum siaj okuloj malseke brilís. Ŝia voĉo vibrís de retenita emocio kiam ŝi diris plu: « Post tio okazis miraklo. Elly pliboniĝis. Sekve ŝi ekkonis ĉe la Riviera Jean Dubois, kiu tiel turms sian kompatindan kapon, ke ŝi fuĝis kun li al Sud-Ameriko... por tie morti. Sinjoro Maxton dekomence kontraŭstaris la rilaton kun Dubois. Tamen la morto de Elly estis terura bato. Li repaciĝis kun Dubois. Post la morto de Elly, li ankaŭ nin pli tirís al si. Mi kredas ke li konsideris nin la nuraj homoj kiuj memorigas lian filinon al li. »
« Dubois estis fripono, kanajlo », diris la grafino inter la dentoj, kaj Kant notis la egan malamon en liaj vortoj.
« Kaj sinjorino Maxton? »
La grafino rigardis supren.
« Si jam mortis antaŭ kiam ŝia edzo revenis el Ameriko. Elly neniam konis sian patronon. Antaŭe sinjoro Maxton sendube senluziĝis ofte en sia vivo. Sian tutan riĉaĵon li akiris en Eŭropo. »
« Li ĉiukaze estis energia viro. » Kant rektigis. Li ŝajnis kontenta.
« Tre malfeliĉa viro li estis, sinjoro Kant. » La grafino sopiris kaj metis sian belforman manon en la egan vilan de Kant.
La inspektoro malrapide promenis ĝis la kajuto de Maxton kaj singarde enpaŝis. En la klubfotelo li rimarkis Doktoron Gulopez, ŝajne endormiĝintan.
(Daŭrigota.)

Verantw. uitgever F.E.I. — Bestuurder : E. Cortvriendt, P. van Humbeckstraat 3, Brussel. — Drukkerij A. Hessens, Komcediantenstraat 12, Brussel.